

ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนและรายการคงค้าง

นายสุชาติ วีระศรีสมบัติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE RELATIONSHIP BETWEEN CAPITAL STRUCTURE AND ACCRUALS

Mr. Suchat Thirasisombat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy Program in Accounting

Department of Accountancy

Faculty of Commerce and Accountancy

Chulalongkorn University

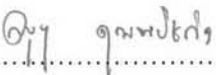
Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491925

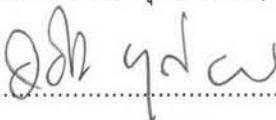
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนและรายการคงค้าง
โดย นายสุชาติ ธีระศรีสมบัติ
สาขาวิชา การบัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วชิระ บุญยเนตร

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
(รองศาสตราจารย์ ดร. ดนุชา คุณphanichit)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. วรศักดิ์ ทูมมานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วชิระ บุญยเนตร)

..... กรรมการ
(นางสาวปองรัตน์ รัตนะตวณานนท์)

สุชาติ ธีระศรีสมบัติ : ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนและรายการคงค้าง
(THE RELATIONSHIP BETWEEN CAPITAL STRUCTURE AND ACCRUALS)

อ. ที่ปรึกษา: ผศ. ดร. วชิระ บุญยเนตร, 86 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนและรายการคงค้าง กลุ่มตัวอย่างคืองบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีแนวโน้มในการจัดการกำไร ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มบริการ และกลุ่มเทคโนโลยี ระหว่าง พ.ศ. 2546 – 2548 การศึกษาในครั้งนี้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และสถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการทดสอบ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% พบว่า โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการจัดการกำไร กล่าวคือหากบริษัทมีอัตราส่วนของหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมสูงมีแนวโน้มที่จะมีรายการคงค้างที่สูงตามไปด้วย นอกจากนี้การศึกษานี้ได้ทดสอบตัวแปรควบคุมเพิ่มเติม ผลการทดสอบพบว่าหากบริษัทกลุ่มตัวอย่างมีอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียนสูง มูลค่าตลาดของหุ้นสูง อัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของหุ้นสูง กำไรสุทธิสูง และรายการคงค้างปีก่อนสูง มีความน่าจะเป็นว่าบริษัทจะมีการจัดการกำไร ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีต

ภาควิชา.....การบัญชี.....

สาขาวิชา.....การบัญชี.....

ปีการศึกษา.....2549.....

ลายมือชื่อผู้นิสิต.....*สุชาติ ธีระศรีสมบัติ*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*อ. วชิระ บุญยเนตร*.....

4782426026 : MAJOR ACCOUNTING

KEYWORD: EARNINGS MANAGEMENT / CAPITAL STRUCTURE

SUCHAT THIRASISOMBAT : THE RELATIONSHIP BETWEEN CAPITAL STRUCTURE AND ACCRUALS. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. WACHIRA BOONYANET, Ph.D., 86 pp.

The main objective of this thesis is to investigate the relationship between capital structure and accruals. The samples are Thai listed companies more likely to manage their earnings during 2003 – 2005. These include the companies under rehabilitation, property and construction industry, the agro and food industry, the industrials industry, the service industry and the technology industry. Both descriptive statistics (frequency, percentage, minimum, maximum, mean and standard deviations) and inferential statistics, multiple regression analysis are employed to analyze the data.

As expected at 95% confidence interval, the companies' capital structure significantly relates to accruals in positive manners. This means if the companies with greater debt to total assets, it is more likely to have high accruals. This study has also attempted to minimize the risk by controlling other factors that could be correlated with earnings management. It is found that if the samples have greater current ratio, greater market value, greater book value to market value ratio, greater net income and greater last year accruals, it is more likely that the companies manage there earnings. The outcomes of the present study are consistent with prior studies.

Department.....Accountancy.....

Field of study.....Accounting.....

Academic year.....2006.....

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Suchat Thirasisombat
Wachira Boonyet

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงมาได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากหลาย ๆ ท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วชิระ บุญยเนตร ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอความคิดเห็นที่มีคุณค่าต่อการศึกษา ตลอดจนการตรวจสอบแก้ไขให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เรียบร้อยสมบูรณ์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร. วรศักดิ์ ทูมมานนท์ ที่ท่านได้กรุณาเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคำแนะนำดี ๆ ที่มีต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ รวมถึงกราบขอบพระคุณ คุณปองรัตน์ รัตนะตวณานนท์ ที่ท่านได้กรุณามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนคำแนะนำเพิ่มเติมที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมถึงคณาจารย์ในภาควิชาการบัญชีทุกท่านที่ได้เสริมสร้างความรู้และทักษะของการศึกษาในหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต ตลอดจนคณาจารย์จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข จักรวรรดิ สำหรับการประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในสาขาวิชาการบัญชี ระดับปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณบิดา รวมถึงสมาชิกทุกคนในครอบครัว สำหรับการให้ความดูแลและสนับสนุนด้านการศึกษารวมถึงการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด ตลอดจนเพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้ให้การช่วยเหลือและคอยให้กำลังใจข้าพเจ้าด้วยดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.5 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	4
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.8 ระเบียบวิธีวิจัย.....	6
1.9 ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิจัย.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการกำไร.....	8
2.2 แนวคิดโครงสร้างเงินทุน.....	11
2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างบุคคล.....	11
2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล.....	14
2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการจัดหาเงินทุนลำดับชั้น.....	15
2.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการก่อหนี้.....	16
2.3 วรรณกรรมเกี่ยวกับตัวแบบสมการรายการคงค้างทั้งหมด.....	17

บทที่	หน้า
2.3.1 การวัดรายการคงค้างภายใต้แนวคิดการมุ่งเน้นการจัดทำงบดุล เป็นหลัก.....	17
2.3.2 การวัดรายการคงค้างภายใต้แนวคิดการมุ่งเน้นงบกระแสเงินสด เป็นหลัก.....	18
2.4 วรรณกรรมเกี่ยวกับการจัดการกำไรผ่านรายการคงค้างของกิจการ.....	22
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	30
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	30
3.2 คำอธิบายเกี่ยวกับตัวแปร.....	31
3.3 การพัฒนาสมมติฐานการวิจัยและตัวแบบ.....	34
3.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
3.4.1 ประชากร.....	35
3.4.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	36
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
3.6 แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4 ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา.....	41
4.1 ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง.....	43
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรที่ศึกษาในภาพรวม.....	44
5 ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน.....	51
5.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์กับ รายการคงค้างตามแนวคิด Balance sheet approach.....	53
5.1.1 ความเหมาะสมของตัวแบบ.....	54
5.1.2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1.....	54
5.1.3 ผลการทดสอบตัวแปรควบคุม.....	55
5.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์กับ รายการคงค้างตามแนวคิด Cash-flow-based approach.....	56

บทที่	หน้า
5.2.1 ความเหมาะสมของตัวแบบ.....	57
5.2.2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1.....	58
5.3.3 ผลการทดสอบตัวแปรควบคุม.....	58
6 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	61
6.1 บทสรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	62
6.1.1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน.....	62
6.1.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุน และรายการคงค้าง.....	64
6.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย.....	66
6.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	67
6.3 ข้อเสนอแนะของการศึกษาต่อในอนาคต.....	67
รายการอ้างอิง.....	68
ภาคผนวก.....	72
ภาคผนวก ก ตารางมาตรฐานการบัญชีและตีความมาตรฐานการบัญชีที่มีการ ปรับปรุงและออกใหม่ในช่วงปี พ.ศ. 2540 – 2543.....	73
ภาคผนวก ข การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ.....	75
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	86

สารบัญญัตราสาร

ตาราง		หน้า
2.1	สรุปแหล่งที่มาของตัวแปร.....	26
2.2	สรุปวรรณกรรมด้านความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนและรายการคงค้าง.....	26
3.1	สรุปรายละเอียดของตัวแปรแต่ละชนิด.....	34
4.1	สรุปสัญลักษณ์และความหมายตัวแปร.....	42
4.2	ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง.....	43
4.3	ค่าสถิติพื้นฐานของอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ (เท่า).....	44
4.4	ค่าสถิติพื้นฐานของอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน (เท่า).....	45
4.5	ค่าสถิติพื้นฐานของมูลค่าตลาดของหุ้น (ล้านบาท).....	45
4.6	ค่าสถิติพื้นฐานของอัตราส่วนมูลค่าตามบัญชีต่อมูลค่าตลาดของหุ้น (เท่า).....	46
4.7	ค่าสถิติพื้นฐานของกำไรสุทธิ (ล้านบาท).....	47
4.8	ค่าสถิติพื้นฐานของรายการคงค้างปีก่อน (ล้านบาท) ตามตัวแบบที่ 1.....	47
4.9	ค่าสถิติพื้นฐานของรายการคงค้างปีก่อน (ล้านบาท) ตามตัวแบบที่ 2.....	48
4.10	ค่าสถิติพื้นฐานของรายการคงค้างปีปัจจุบัน (ล้านบาท) ตามตัวแบบที่ 1.....	49
4.11	ค่าสถิติพื้นฐานของรายการคงค้างปีปัจจุบัน (ล้านบาท) ตามตัวแบบที่ 2.....	50
5.1	สรุปสัญลักษณ์และความหมายตัวแปร.....	52
5.2	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์กับ รายการคงค้างตามแนวคิด Balance sheet approach.....	53
5.3	ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์กับ รายการคงค้างตามแนวคิด Cash-flow-based approach.....	57
5.4	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	60

สารบัญญภาพ

ภาพประกอบ

หน้า

1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
-----	-------------------------	---